

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: zedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: és kiadó-hivatal: Szent-István-tér I.
Egyes számok kaphatók: a dohánypósdákban.

A nép mulat.

A helybeli déli vasúti munkások a múlt vasárnapon impozáns s egészében sikerült kirándulást rendeztek a Balaton déli felén levő vadregényes szépségekben bővelkedő Fonyódra. Ezzel egy kedves, szociális gondolatot szolgáló szokás nyert megerősítést, amelyet kívánatosnak tartunk újból és újból megismétlődni, hogy hivatottságában, jóhatásaiban kedvet, lelket öntsön a dolgozó, egész éven át ura javáért fáradó munkásnépbe. Azt a kedves és igazán szociális gondolatot látjuk ebben megtestesítve, hogy a szociális igények követelése szerint a polcon állók vegyenek részt néptük örömeiben s azokhoz adjanak részt.

A vasárnapi kirándulást ezt a célt sikeresen és hatékonyan szolgálta. A DV. vezetősége készségesen bocsátott 60 kocsi a kirándulók rendelkezésére s ezzel az áldozatkész intézkedéssel lekötözött örömet szerzett munkáscsapatának, a melynek örömet az is növelte, hogy hozzátartozóit is magával vihette az utra. Így a városból az igazgatóság jóvoltából mintegy 3000-en vettek részt a kiránduláson.

A vasárnapi kirándulást megelőzőleg a múlt vasárnap a hazafias alapon szervezett szent koronások rendeztek sikerült, de az igazgatóság különben érthető huzódózása miatt kisebb keretek közt mozgó kirándulást Balatonellére. A szent koronás szövetséget, melybe jórészt a forgalmi osztály alkalmazottjai tartoznak és a vasutas szövetséget, amelynek anyagát a műhelymunkások

szolgáltatják, erős elvi alapok választják el, az idegenkedés, az össze nem tartozandóság érzete eanél fogva erős határvonalakat huz vasutasaink közt, akik még akkor sem simulnak egymáshoz, mikor a népmulatságok békéjében és örömeiben legcsábítóbb a szétválasztó korlátok negülálása.

A vasárnapi kirándulást tehát tulajdonképpen szociáldemokrata munkások rendezték. Megfigyeléseket eszközöltünk a kirándulásról s örömmel állapítjuk meg, hogy az idén éppen nem szociáldemokrata zsánerben mozgott. A jelvények nem vörösek voltak, a különben csekély, de sok kicsiből sokra menő belépti díjak nem szociáldemokrata célokat szolgáltak. A vasutasok derék dalköre részt kíván venni a kecskeméti országos dalosversenyen s a részvétel anyagi alapját akarta biztosítani a kiránduláson szedett díjak által. Az erkölcsi cél mindenestre méltánylást érdemel még szociáldemokrata munkásoknál is.

A kirándulás különben, amelyet tekintve tavalyi kinövéséit mindvégig megfigyeltünk, jó benyomást tett ránk is. Jgen helyén való volt a munkásokat oda vinni kirándulásra, ahol a patriarcalis s erőiben most is duzzadó magyarság a maga érintetlenségében áll és virágzik még. A Balatonvidék népe, amelyen még nem észlelhető a nyugateurópai civilizáció erkölcsi kára és veszedelme, tud megelégedett, békés és boldog lenni. Megérthetik a munkások, hogyha boldog, erős a magyar haza, akkor a boldog, erős, megelégedett, békés az ő népe is. Boldogulni, zöld ágra vergődni

csak a magyar hazában, a magyar haza által lehet. Miért bánthanánk a hazát, amikor a haza a mi boldogulásunk eszköze, tere és hivatása. A munkásnépet részesíteni kell nemcsak a haza munkájában, de áldásában, örömeiben is s akkor nem lesz oka a hazához való hűtlenségre, amelyre egyre csábítják idegenből hozott szociáldemokrata eszmék.

Gazdálkodási nézetek.

Szép Magyarországon most vágják a gabonát, amelynek silánysága már évek óta aggodalommal tölt el bennünket. Az ország élestára, a föld, nem bírja meg a hozzá fűzött reményeket, amelyeknek teljesedését az utóbbi évek silány termésvizonyai után olyan sováron várjuk. Nem birunk elég táplálékot, erőt meríteni arra, hogy végre valahára lábra kapjunk s erőnket kifejtve szolgálhassuk kulturális és szociális haladásunk igényeit.

A termés silánysága, amelyre elfogadható magyarázatot szeretünk a természet mostohá viszonyaiból adni, oly annyira érzékenyen érint bennünket, hogy révedezve nézünk szét megélhetésünk, háztartásunk zavaraira s indokoltan látjuk, hogy az élének ezt a nagy miseriáját szorosabb megfigyelés és elbírálás alá vegyük.

Ez a tejjel-mézszel folyó ország, amely

Egyszerre két díj.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárcája. —

Rózsámat nyesegettem, tisztogattam. Lehet, hogy mióta oly egészen magamra hagyott a sors, talán rászoktam arra a szánalmas munkára is, hogy magamban, azaz magammal beszélgessek.

— Ez szép, — mormogám, — egyszerre két szerencse, a hajtások is gyönyörűek és a bimbók is dúsak. A szorgalmas utánalátás.

Igy dicsérgettem magamat, mikor a hátam mögött halk hangú beszédet hallok.

— En is ugy jártam éppen.

— Hogy? fordultam hirtelen a beszélő felé.

— Alázatos szolgálja, — semmi, csak mondom, ez ugy esik, mint az én dolgom.

— Hogyan!

— Egyszerre két díj.

— Ön is kedvelője tán a rózsáknak, építész ur?

— Nem mondhatnám, én inkább a piroszgefűnek vagyok barátja s itt, a mint tetszik látni, — a kabátom gomblyukában most is szegfűt hordok.

Néztem a szegfűt, de nem azt néztem inkább a csinos szőke fiatalember derült arcát, boldog mosolyát.

— Hát Béla.

— Elment, itt hagyott.

— Haza ment? Tudtam volna a számára egy nagyon házias derék leányt ajánlani. Mert ugy beszéltek meg, hogy ezen a nyáron mindketten megnősülünk.

— Béla elment az oláhok közé, Krassó-Szörény megyébe orvosnak.

— Sajnálom. Éppen neki való szerencse lett volna. Igen.

— Tessék felsétálni, építész ur, s felballagunk a verandára. Hogy van? Kérdem, hogy jövetelének valószínűségét célját kitudjam s aztán szárnyára eresszem.

— En nagyon jól.

— Látom. Bezzeg...

— Tetszik tudni, hogy pályáztam?

En biz nem tudtam, de hát mit mondjon az ember.

Intettem a fejemmel.

— Es olyan szerencsével, hogy egyszerre két díj.

— Ugyan?

— A b... i megyeházára adtam be terv-

rajzot, hát tetszik tudni, hogy csak ugy ni hadd, forogjon a név egy kicsit, nem árt a szegény embernek. Pesten ugyanis maholnap fölfalják egymást s én megütöm a ternőt, elnyerem az első díjat, a hatszáz koronát.

— Szép.

— De ez még semmi. A főispáni irodából jó egy hatalmas csomag, hogy menjen le e hó 4 ére, mert a számomra tiszteletes ováció készült. Mondok az én számomra? Aztán mi? Nem is tudnék én ott szólni egy szót is. De jön ám másik levél is csakhamar. A főmérnök ír, hogy hozzá szálljak. Uram, én nem tudtam hova legyek. Nem irigyeim soha senkit, hanem most mégis kezdtem magamat valami kiállítós, ünnepeit embernek tartani és terytarajok helyett dikciókat vázoltam. De egyik bolondabb volt, mint a másik. Köziedett az idő. Engem a hideg rázott. Eszembe jutottak azok az emberek, a kik olyan bolondokat beszéltek össze-vissza egy-egy fogadtatásnál gondoltam majd írok, nem megyek. A hatszáz koronát elveszem ováció nélkül is. Hanem nem ugy volt. Feljött az odavaló lap szerkesztője, a „Közérkölc“ felelős szerkesztője. Kívett a zsebéből egy papircsomagot, hogy hallgassam: „Megyei ünnepély. Városunk egy lángelmű...”

Sövegjártó János

vászon kereskedése

menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Mai lapunk 4 oldal.

00000383

egyike Európa legistenáldottabb részeinek, kénytelen küzdeni a megélhetés nehézségeivel. Nálunk a föld, a mi kultúránk hordozója, — mert hisz kulturhivatásunk az agrikultura — nem hoz olyan bő termést, mint amit más országokban. Mi magyarok, akiket az élethivatásunk, mul-tunk s természeti viszonyaink arra utalnak, hogy összes kulturerőnket a földmivelésbe vessük bele, nem tudunk annyit produkálni a földből mint a nagyobb részben iparúzó országok. Hadviselés és földmivelés volt a mi kultúránk, — a hadviselésből lassanként kinőnek a népek — ránk csak a földmivelés marad, hogy kulturhivatottságunkat, képességeinket benne fejtsük ki, népünk és országunk erősségére s biztonságára.

Tehát, mikor arról van szó, hogy a földet, amelyen a haza összes hagyományai, jövőndő kötelességeivel s aspirációval nyugszik, megerősítsük s keressük a földmivelés haladásának módját, kifogásokat ne a rossz természeti viszonyokra emeljünk, hanem véltetett erővel igyekezzünk a kultúra mai vívmányait belevinni a mi földmivelésünkbe. A nagyobb baj nem ott van, hogy a természeti viszonyok tönkre silányítják igyekvésünket, hanem abban, hogy az agrikulturának nem állunk azon a megkövetelhető fokán, amelyen állva a Nyugat silányabb földanyagból is nagyobb értéket tud előteremteni. Ausztriában, főleg Németországban a termésátlag 10 évenként számítva 12—14 métermázsza katasztrális holdanként; mi a legjobban termő években, amilyen volt a 906-iki év is, nem tudunk többet felmutatni 7 métermázsánál. A meglepő különbség magyarázatát nem lehet megadni a természeti viszonyokból, azok a mi malmunkra hajtják a vizet, a mi agrikulturánk elmara-

dása okozza terméskötelességeink feltűnő silányosságát. És nem csak a népünk húzódik itt minden újítástól, a belterjes gazdálkodás előnyös meghonosításától, urodalmaink nagy része is úgy van berendezve, hogy a földmunka régi rendszerével, régi nehézségeivel szegényes gyümölcsöt terem.

Méltán fordíthatjuk ezt a vádat specielisan helyi viszonyainkra is. Miránk kétszeresen súlyosodhatik a vád, hisz mi közmondásszerűen idegenkedünk minden haladástól, különösen népünk, érthető megrogzott, csökönő konzervatív hajlamával irtózik az új gazdasági üzembereendezésétől. Kísérletek nem igen tétetnek, hogy a korlátoltsággal is magyarázható elmaradottság kitérítessék régi kerékvágásából. Azonban újabbán örömmel állapítjuk meg, hogy a hivatalos forum is ügykörébe tudta utalni haladásunknak az elemi követelményét és a gazdasági iskolánk botrányos helyzetével kapcsolatban épen nemes főispánunk ajkán hangzottak el új gondolatok, tervek földmivelésünk emelésére.

A gazdasági iskolánk, amely az alapító Darányi Ignác, földmivelésügyi miniszter intenciói szerint arra volna hivatva, hogy modern gazdálkodásra képesítse rá földmivelőinket, nálunk botrányosan hanyag és improduktív állapotban leledzik A diákok 90% tért haza bukással az iskolából, jeléül annak, hogy népünknek nincs érdeke a gazdasági haladás iránt. A gyermekek nagyrésze ahelyett, hogy az iskolát látogatná, néhány hatos napszám fejében — kenyeret keres. A miniszter és a város jóakarata, amely úgy látszik nem vonja meg érdeklődést a gazdasági iskolától, ilyenformán eredménytelenül siklik tova az oly annyira kívánatos gazdasági haladásunk felett.

A város tegnapi közigazgatási ülésén

a főispán igazán melegen vette pártfogásába az iskola érdekeit. Több hozzászólás után megbízták a tanfelügyelőt, találjon módot arra, hogy a sok áldozattal fentartott iskola ne legyen meddő. Az iskolához akkora gazdasági érdek fűződik, hogy igazán kívánatos volna a legnagyobb foku figyelem és erély az állapotok javítására.

Széchenyi főispán társadalmi uton, az ellenkező és vak nézetek letörésével gondolná az iskola felkarolása által földmivelésügyünkben is megindítani a haladást. Azért igazán melegen ajánlotta Lits Ferencnek, a székesfehérvári földmivelői hivatott vezérének figyelmébe a gazdasági iskolát, arra kérve, hogy a néppel társadalmi uton szerettesse meg a gazdálkodásnak a modern haladás vívmányai által biztosított előnyeit és sikereit.

Az intő szó, a magas helyről jövő figyelem nem lesz eredménytelen.

UJDONSÁGOK.

Krónika.

Aratnak javában,
Vágják a gabonát,
Igy látni be szép is
A magyarok honát!
Most önti kiucseit
Sok veríték között;
Hej de az idén csak
But hoz, nem örömet.

Nem tudunk a földdel
Bánni amint kéne,
Ezért van a termés
Oly nagyon kímérve.
A kardot forgattuk,
Gyilkot, halált szórtunk,
Egy ezer éven át
Csaták népe voltunk.

Kenyere szegényes,
Nincs rajt istenáldás,
Az idén a föld csak
Szegénység, hárvallás.
A ringó gabona
Szűk kenyercél ad csak,
Hej de nem csak ebben
Van most nehéz vád csak.

Kenyereink értékét
Meggazdálja a — börze;
A termés megoszlik
Munkás közt és közte.
Munkásé veríték,
Könyv és száraz kenyér,
A börze csak csip-lop
S mégis nagy fennem el.

Igy, le voltam írva, de fényesen; az a beszéd is ott volt, a mit a polgármester fogadó diktórára tartottam. Nagyszerűen le volt írva minden.

— Barátocskám, — ölelt most meg a szerkesztő, — te azt a hatszáz koronát nem látod, mert azt mi már, — no tudod, kapsz, kapsz valamit, hanem a fő a dicsőség. Ezért kell most küzdeni minden embernek. Te állítasz ki egy nyugtát a 600 koronáról, a többi a mi gondunk lesz. Bankett lesz a tiszteletedre, — hadd el, ne köszönd, ezt a pityi-palkónak is megteesszük; bájt adunk, ott te lész az est hőse. Tudod náunk a vénasszonyok éneke-halnak a táncért. Barátocskám, a színészek fölségelésére adsz egy, azaz száz koronát. Ezek a tiszteletedre adják Bánkbánt teljes díszszel. Küldöttségeket fogadsz. A szegény gyermekek felöltöztetésére adsz, — mi? Ugy-e adsz? Ennek a polgármesterné az elnöke s azt meg kell nyerni. Kártyáznai tudsz? Majd visszanyered. Nálunk a magasabb kártyát, a dzsentr-kártyát kevesen értik. még. Egyszerre urrá teszünk. Készülj, mert holnap d. e. 10 óra-
kor már ott kell lennünk. Most addig tanuld be ezt a beszédet. Addig én megírom magam a kiállításban. Hol ebédelünk? A hol akarod.

Természetes, hogy ezt az ebédet nekem kellett adnom.

Másnap tíz óra-
kor már ott voltunk.
Harsogó éjlen, de minő!
E s én a betanult beszédet egészen elfe-

ledtem.
Fényes társaság fogadott. Egy kis csepp vörös emberke, de nagy bajusszal és kopasz fej-
fel, frakkban, fehér mellényben, a kezében cilin-
derrel, — állott a csoport élén.

— Halljuk, halljuk.
— En nem tudom, mit feleltem, de a lap úgy hozta a beszédet, a mint az már rég ki volt nyomtatva.

Vittek a régi megyeházához. A főmérnök ur, a kinek házához kellett szállnom, valahogy a járás-kelebesen eltűnt és sehogyse tudtam hozzá jutni. A nagy bankett másnap délre szólt.

Végre oda találtam Vermessy házához. Nagy, hosszú épület, de olyan csendes, hogy egy lelket nem láttam sehoh. Mit tegyek? Kihez forduljak? A konyha felé tartottam.

— Mi tetszik? kérdé egy takaros leány.
— Jöjjön, majd megmondom.
A leány oda állott egész az orrom elé. Én biz egy jót csiptem az állán.
— Szemtelen. Ki maga?
— Hát az, a ki a maga vőlegénye. Jó?
— Az majd elvállik.
És szidott mint a kutját.

Erre zajt hallok a folyosón. Ott látom az én főmérnökömet.

— Szervusz, öcsém, csakhogy itt vagy. Jer, jer, mutassalak be a családomnak.

Karon fogott és mi pár perc alatt egy igen csinos szalonban voltunk.

— Nóm, — s a nevemet mondta: Kajnisz József, műépítész, a 600 koronás díj nyertese.

— Örvendünk . . .
— Máli, Máli, hol van Máli?

S hát ép azzal a fehér köténnyel, barnapiros arccal, ragyogó fehér fogakkal, de haragosan előttem áll — a szakácsné.

No voltam én puff.
Végre Máli kisasszony nem tudta tovább állni, elnevette magát.

— Micsoda? kiáltá a főmérnök ur, — hát ti talán ismeritek egymást? Honnan, honnan?

Ezer szégyenkezéssel mondtam el, hogy milyen ostobaságot követtem el a konyhában.

A derék uri család mindenkép azon volt, hogy ezt az én illetlen dolgomat feledtesse és a napirendről törölje, de biz az nehezen ment.

A jó ebéd, kedves társaság, Máli kisasszony

ezzer kedves tulajdona szépen elsimitotta az egész boldonságot.

Délután együtt mentünk ki a szőlőbe, cse-
resnyére.

És én megírtam elfeledkeztem arról, a mi illik.
— Máli kisasszony, — mondtam, mert mi jó előre jártunk és nem kellett félnem, — ki akarnék valamit javítani, szeretném, ha ezt valami finoman tudnám megcsélekedni. A vakarás soha-
sem volt inyem szerint, — de itt — kötelességem. Ugy-e szemtelen voltam?

— Hát egy kissé.
— Csak kissé?

No, gondoltam, jól van már

— Hát ha most én kötném magamat ahhoz a szóhoz, hogy én a maga vőlegénye vagyok . . .

— Akkor . . .
— Akkor?

— Én még most jöttem ki a zárdából.
— Vissza akar menni?

— Nem, nem.
— Hát menjek én a zárdába?

— Azt se.

Összenéztünk s mire az öregek utolérték, a mi szívünk története már meg volt írva.

— Szép. Szerencsét kívánok.

— De nekem egy kéréssem van. Se apám, se anyám. Ön, uram oly jó volt hozzám mindig . . . Elfogadja-e? legyen én náaszagnyom, miután Béla a vőfélységet most ugyse fogad-
hatja el.

Mit volt tennem oda nyújtottam kezemet.

— Elfogadom, öcsém, de egy feltétellel, hogy szeresse azt a leánykát, gonddal, lelkiismeretesen, mint én, öregember létemre, ezt a rózsát, a mely olyan gyöngéd, ártatlan és szép, mint az ön menyasszonya.

Tolnai Lajos.

Pedig egész erőnk,
Ott van, ott a földben.
Mullunk, dicsőségünk
A síroknak, rögben;
A földért csatáztunk,
Erte öntünk vértünk,
S most csak könyünk issza,
Nem bírja reményünk.

Szeressük a földet,
A verítéki vért,
Mely ezer éven át
Hullt a honért, — földért.
Hogy is ne lehetne
Erős, nagy, vörögző,
Hiszen verítékel,
Vérrel, könnyel ázó.

Föl hát jó bajtársak,
Védjék meg a földet,
A kufárkodás ne
Szípolozza többet.
Ki munkával tartja,
Ki ró könyvet öntöz,
Annak legyen jussa
Csak a homi földöz.

— **Személyi hírek.** Széchenyi Viktor gróf, főispán családjával feleségének csehországi birtokára Milleschauba utazott hosszabb nyári üdülésre. Távollétében Szűts Jenő alispán helyettesíti.

— **Az iskolaszéki elnök lemondása.** Meglepetve halljuk a hírt, hogy Czapáry László dr. az iskolaszék érdekes elnöke ma d. e. Kerekes Lajos dr. h. polgármester kezei közé beadta lemondását az iskolaszék elnökségéről. A minden indokolást nélkülöző lemondási nyilatkozat éppen nem sejteti a lemondás hátterét, így csak a dolog jelentőségével foglalkozhatunk. Czapáry László dr. — ha a lemondása az iskolaszék nem várható mozdulatlanága folytán tényleg maga után vonná az elnöki székből való távozását, — iskolagyűnkre nagy veszteséggel járna. Ő benne elmaradt iskolagyűnk fejlődése agilis és erélyes kezű faktort nyert, aki a város törvényhatóságában is hatékonyan képviselte iskolagyűnk érdekeit. Éppen azért helyén valónak tartjuk, hogy az iskolaszék mindent kövessen el Czapáry László dr. lemondásának visszavonására. A lemondás állítólag a múlt iskolaszéki ülésben tapasztalt nézeteltérés miatt történt, amelyet kár volna bizalmatlanságnak venni. Mi nem kételkedünk abban, ha az iskolaszék bizalma imponzáns fog megnyilatkozni Czapáry László dr. mellett, amit iskolagyűnk érdekében kívánatosnak tartunk, a lemondás elvesztési súlyos jelentőségét.

— **Kinevezés.** Nagy János székelyudvarhelyi városi állatorvos Széchenyi Viktor gróf főispán Székesfehérvár állatorvosává nevezte ki.

— **Közjegyzatás a városnál.** A város közjegyzatási bizottsága tegnap d. e. kivételes időben tartotta havi ülését Széchenyi Viktor gróf elnöke alatt.

A rendőrség, árvaszék, ügyészség sablonos jelentéseit hozzászólás nélkül vették tádomásul. Hasonlóképpen az orvosi jelentést, amelyet ismertettünk lapunkban.

Farkas Gyula főállatorvos igen figyelemreméltó interpellációt terjesztett elő az állategészségügyi mizeriáink szanálására. A különben is szűk dögtér megtelt, az állati hullák állandóan fertőztetik a város levegőjét. Sürgősen kívánja a hatósági husszék felállítását és az elhullt állati testrészeket feldolgozó digestor beszerzését. Az interpellációra Kerekes Lajos h. polgármester adott választ, megemlítvén, hogy a sertésszűrőszék felállításra a mérnöki hivatal tervezése után küszöbön van. A bizottság az interpellációt sürgős intézkedés végett kiadta a polgármesternek.

A tanfelügyelő az iskolák tanulmányi állapotára tett észrevételeit. Az elemiiskolák kiegészítő, a gazdasági iskola feltűnően rossz eredménnyel záródott. A jelentés részletes vitán ment keresztül, hozzászólottak Széchenyi Viktor gróf, Kerekes Lajos dr., Csöppenczy Mihály dr., és Lits Ferenc, aki a földmivelők állapóját hangot adva éppen nem szimpatiával kíséri az iskola működését. A hiányok, illetve mulasztások szanálását a tanfelügyelőre bízták. A tárgyat különben mai vezércikkünkben elvi szembontból ismertettük.

— **Ajándék a templomnak.** Özy. Fehér Gáborné, jámborságáról és jótékonyágáról ismert fővárosi úrnő a torbágyi r. k. templomnak egy 4000—5000 korona értékű szt. képet, mely Szűz Mária, mint a Rozsaszűz királynéját ábrázolja, ajándékozott. A kép-ünnepélyes átvétele vasárnap történt szt. mise után, mely alkalommal Neumayer Ferenc plebános szép beszédet intézett hiveihez s ünnepélyesen is megköszönte a remek ajándékot. A hívekre igazán vigasztaló és felemelő az a tudat, hogy hitközönys korunkban is találkoznak áldozatos lelkek, kik örömtől lennek, ha Isten dicsőségére áldozatot tudnak hozni.

— **Segédjegyző választás.** Babay Imre okl. jegyzőt Kajászószentpéter község képviselőtestülete segédjegyzővé választotta.

— **Birtokoladás.** Németh János földbirtokos eladván Felcsuth község határában fekvő 200 holdas birtokát, vissza telepedett városunkba.

— **Nyugalomba.** A kultúra országútja a vasut. Ha egy ország kulturájának fokát akarjuk megállapítani, egész joggal indulhatunk ki abból, hogy mekkora a vasuti vonalának a hossza? A dübörgő vasszörnyeteg a kultúra ekéje, amely nélkül maig is vadonban élénk. Mi, a kultúra megvetői teljes mértékben ismerjük annak a tiszteleteméltó testületnek az értékét, amelynek tagjai a kultúra ekéjét igazgatják. Tehát szívesen emlékezünk meg arról a kedves ünnepségről amelyet a kartársi szeretet, a felsőbbség elismerése és a polgártársak tisztelete rendezett egy érdemes férfúnak. Hétfőn este ünnepelték a „Vörösmarty-vendéglő” kerthelyiségében tartott társasvacsora keretében a 34 évi szolgálat után nyugalomba vonuló Kolb Ferenc főmozdonyvezetőt. A közel 100 terítők vacsorán a mozdonyvezetői kar felsőbbsege is megjelent, a kartársak feleségükkel együtt messze vidékről eljöttek, hogy a számos jóbarát és tisztelő körében méltóképpen ünnepeljék érdemes kartársukat. A sikerült ünnepség rendezője egyébként Francis Erő főmozdonyvezető volt, aki elsőnek is köszöntötte fel távozó kartársát, formás beszéde után értékes emléktárgyat nyújtván át neki. Utána Birkmayer József, a Mozdonyvezetők Orsz. Szövetségének elnöke mondott lelkes beszédet, majd pedig Vinkler Nándor mérnök, a D. V. fűtőház főnök üdvözölte gondolatokban gazdag pohárköszöntőjében a nyugalom vonulót. Beszélték még: Halász Károly főkalauz, aki a vonatkiszérő üdvözlését tolmácsolta; Vincényi Árpád főmozdonyvezető, aki az ünnepelt feleségét és családját élte; Birkmayer József, aki az osztrák kartársak küldöttségét üdvözölte; Tramscheck Lipót marburgi főmozdonyvezető, aki az osztrák kartársak nevében beszélt; Luttor Ferenc lakatos mester, aki az ünnepelt szintén jelenlévő édesatyját, Meximilián és Ferenc József egykori mozdonyvezetőjét élte; és Neubauer Ferenc mozdonyvezető, aki a kötelességét mindig hiven teljesítő kartársra emelte poharát. A vacsorát a marburgi küldöttség gyönyörű férfi négyese fűszerezte. Utána a társaság örege-íjja táncra perdült. A magyar vendégszeretet és a vendéglős kitűnő bora az osztrák szogorokat is pazar kedvre derítette, hogy a tűzről pattant menyecskéikkel szakadásig ropják — a csardást. (K.)

Utazási könyvek, Bäderekerek, stb. nagy választékban kaphatók Klükner Péter udvari könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

— **Keresztény szociálisták gyűlése.** Vasárnap d. e. a székesfehérvári ker. szociálista építőmunkások gyűlést tartottak, melyet Kiss Kálmán, a szakszervezet agilis elnöke nyitott meg. Hangzott az összetartást, mely egyedül képes megérősíteni a szakszervezetet, rámutatott a vörösek két héttel ezelőtt tartott gyűlésére, mely — habár csüörtököt mondott — de mégis figyelmeztet arra, hogy el ne bízzák magukat a ker. szociálisták. Ostorozta a szociáldemokrácia programját.

Utána Krasztina Lajos, belv. káplán, igazgató vette át a szót. Hivatkozott az elnök beszédére, s a szociáldemokraták gyűlését említve azon véleményének adott kifejezést, hogy az a pár „éljen”, mely egyes északiban szenyedő munkás ajkáról elhangzott, azt bizonyítja, hogy a szociáldemokrata zöld gondolatok még mindig ott rejteznek egyesek lelkében. Ennek a teljes

kiirtására kell törekedni. Meg kell mutatni az elcsavart eszt munkásoknak, hogy a ker. szoc. nem humbog, nem pápi pénzen kitarított intézmény, hanem egy, folyton előre törtető mozgalom, melynek zászlója alatt csak boldogulás virrad a keresztény magyar munkásnépre.

Felmenti a megindult háziipari mozgalmat, mely már hatalmas erővel terjed a munkások között. A munkások általános helyeslése közben tiltakozik annak a pár vörös szájhősnek kapálódzására, kik mindenáron 30—40 elvtársat akarnak behozni a háziipari mozgalomba. Bizonyítja tiltakozását. A szociáldemokráciának nem kell haza; már pedig e mozgalom a kormány, segélyezi, tehát hazátlanoknak nincs joga részvenni benne. A szociáldemokráciának nem kell az állam; már pedig a magyar állam vezérferfiái vannak rajta, hogy e mozgalommal segítsenek a magyar munkásnépen. Ha tehát a vörösök uton-utfélen esdizák az államot, ócsárolják intézkedését, akkor minek kapkodnak az annyira lenézett és gyűlölt állam segítő keze után.

Az igazgató beszéde után Kiss Kálmán lelkes szavakkal a gyűlést bezárta.

Ez után a választmány ülését, mely a felmerült ügyekben hozott határozatot. Beszéltek Kiss Kálmán, Krasztina Lajos, ifj. Németh János és Tőke József.

— **Zarándoklat Máriacellba.** Az Országos Katholikus Szövetség folyó év aug. 14—19, illetve 16—19 napjai Nagy Máriacellba vezet zarándoklatot. A zarándoklat csoportja között lehet választani.

I. csoport. Aug. 14-én, szombaton reggel 6 órakor indul Bndapestről, a Petőfi-térről. Aug. 15-én Ünnepi istentisztelet. Megérkezés Marbachba. Aug. 16-án. Visszatérés Marbachba, különvonaton Rosenau-ba érkezés. Aug. 17-én Különvonaton Amstetemen keresztül San Pölten-be érkezés. 12 órakor külön vonaton Máriacellba indul az új zarándok csapat. Aug. 18-án reggel közös szent áldozás, 9 órakor ünnepi istentisztelet. Délután a város megtekintése. Este különvonaton indulás San Pöltenen át Kremsbe. Aug. 19-én egész nap átatóságok a hajón. Kiszállás reggel Pozsonyban a koronázó templom meglátogatására. Délután Esztergomban a bazilika fényes Szent-István ünnep. Megérkezés este Budapestre. Ezen hat napos ut költésre. I. oszt. vasuton, I. oszt. hajón 65 korona. II. oszt. vasuton, I. oszt. hajón 50 korona. III. oszt. vasuton, II. oszt. hajón 33 korona. III. oszt. vasuton, III. oszt. hajón, 26 korana Ezen árak csakis a hajó és vasuti jegyek megváltását foglalkuk magukban. Értkezés át szállását mindenki magafizeti.

II. Külön csoport. Azok, kik az utat rövidebb idő alatt kívánják megtenni, külön csoportot alakítanak és indulnak. Aug. 16-án a Szent Ferencrendiek templomából, Budapest keletipályaudvarból Bruck-Wien, San Pöltenen át utol érik aug. 17-én délelőt az első csoportot és azokat felvéve külön vonaton érnek. Máriacellba és azondul a két zarándok csoport egyesülve végzi ájtatosságait és Kremsből szintén hajón tér haza. Ezen három napos ut költésgei. I. oszt. vasuton, külön ág a hajón 65 korona. II. oszt. vasuton, I. oszt. hajón 50 korona. III. oszt. vasuton, II. oszt. hajón 32 K. Ezen árakban a máriacelli szállás is befoglalatik. A zarándoklatra aug. 1-ig kell jelenkezni az Országos Katholikus Szövetségnél (Budapest, Ferenciek-tere 7. sz.) Fővezetők Széchenyi Károly, P. Butykay Antal és Guba Pál.

Jégszekrények, gyermekágyak, kocsik és vasbutorok valamint takaréktűzhelyek nagy választékban állandóan raktáron Márkus Simon Fia cégnél Jókai-utca 16.

— **Vig József szomorúsága.** A vasárnap vasuti műhelyi kiránduláson részt vett Vig József bognár, maroshegyi lakos is családjával. Előző nap felvevett fizetését, 110 koronát egy börténáczban magával vitte, nehogy az őrizetlen házból elloppják. A kirándulás fel is öntött egy kissé k garatra s vigan mulatott Vig, de mikor fizetésre került a sor, elhívte vette észre, hogy lárcája tartalmával együtt eltűnt s hiába kutatta, elő sem került. Vagy elvesztette tárcáját, de nincs kizárva az sem, hogy valami szemfüles zsebtolvaj tulajdonította el. Így lett szomorúvá szegény Vig.

Rövid hírek.

Gilde Vendel oklevele. Gilde Vendel, az ambiciózus zenetanító jeles eredménnyel letéven a bépesti III. ker. zenekonkervatórium vizsgáló biztosa előtt a vizsgát, zenetanítói oklevelet nyert hegedű, tárogató, klarinét és fuvolatánításra.

A kaszély tolvaja. Talián Vilmos pátkai földbirtokos udvarán állandó lapkodás tárgya volt a fa. A tolvajt a csendőrök nyomozása Durmits György személyében kerítette elő, a ki a törényelőtti lakol.

Táncpróba. Sórec József táncitanító e hó 24-én tanítványaival Annabállal egybekötött zártkörű táncpróbát rendez a Latzkovits-féle vendéglőben. Személyjegy 1 kor., családjegy 1 kor. 60 fill. Kezdetre este 8 órakor.

Akárnökök. Sáregreshez tartozó Őrspusztán Zichy Aladár gróf malmának raktárát Farkas József és Varga György meg akrták dézsmálni, de Balázs József molnárságébbersége folytán a nem éper nemes szándék csütörtököt mondott.

Építőd Bánomhegyen. A Dunapentele határában levő Bánomhegyen érdekes epizód történt. Mattay Mihály prészahát feltörte valami jó torlu legény s onnét nagymennyiségű bort és pálinkát lopott. A csendőrség derekas munkát végez, ha elcsipi a tolvajt.

Eper János és felesége. Eper János polgárdi lakos f. hó 11-én pityókos fővel tért haza lakásába s történetesen belebotlott tüzrólpattant feleségébe, aki már a sodrófával várta odahaza. A felmerült nézeteltérések természetesen tettelegesen intézettek el, itt azonban az asszony huzta a rövidebbet. Eper János annyira megszurkálta feleségét, hogy súlyos sebesülést szenvedett. A férjet és feleséget a bíróság fogja összebékíteni.

Aki nem jár a bőrébe. Fehér István abai lakos Kósa József törvénybírói megszurkálta. Illés János községi bíró közbelépett, mire Fehér őt is elrakták. Még a csendőröknek is ellenszegült, akik azonban rövidesen leszerelték s kóterba csukták. Helyes!

Kölcsönkenyér. Vizi János mérimajori béresgazda alaposan elraktá Molnár József csírát, aki viszonzásul súlyos testisértés címén feljelentette a bíróságnál.

Értesítők.

II. Főreáliskola. Ami a főreáliskola értesítőjében az első átlapozás alkalmával igen jó hatással szemünkbe ötlük: az a módszertani vázlatoknak folytatódás közlése. Eddig még szokatlan jelenség a középiskolai értesítőben, de már nem egyedül áll s föltétlenül van jogcime arra, hogy általános követésre számíton. Két előnye van különösen ennek a két éves módszernek. A szülők először is intenzívebben belelátanak gyermekeik értelemszerkezeti és nevelési munkájába s másodsor ebből kifolyólag jobban tudják értékelni azoknak lelkiismeretes és becsületes munkáját, akikre gyermekeik jövőjének megalapozása bízva van. Vajha mindebből buzdulást nyernének arra is, hogy nagyobb komolysággal és gondnal igyekezzenek részt venni a nevelés nagy munkájában, mint azt — a pedagógusok panaszaiból következtetve általában tenni szokták.

Ezek a módszertani vázlatok adják az értesítőnek legértékesebb részét, épen azért ezekkel foglalkozunk legelőször.

Az első közlemény Molnár János tollából való. Az értelemszerkezettel együttes színnevelésnek hangsúlyozása után bemutatja a magyar nyelv tanításának módját az első osztályban. Elismeréssel kell szólnunk: a szereposztással történő olvasatásnál felállított és követett elveiről, a jellemképzésnél a szófogadás, igazság, tisztaság és tisztesség hangoztatásáról, valamint az akaratfejlesztésben szemmel tartott vezető gondolatáról. Ellenben a nyelvtani szemléltetés közölt módjának föltétlen sikerében csak némi fénytartással mertünk egészen hinni.

A második közlemény költészettani elemzés. Tökéletes irány, következetes szempontalkalmazás és hibátlan lélektani igazságérzet jellemzik Eper Györgynek e fejtegetését. Sok irodalomtánár öklülhet belőle.

Maron István dolgozata a harmadik. Úgyesen vette észre, hogy a genus congruentiára való törekvés a latinban épen a congruenciális szerkezet-

nél a legszembetűnőbb. Igaza van a grammatikai 50%-os kiegyezésnek gondolatában, de téved akkor, mikor az ige vonzatában tagadja a kizárólagosságot. Legáltalában is abban az értelemben, melyben ő a kizárólagosságot itt érteti: állítás nem írható alá. Fontos a szó, hogy érteti, mert lehet, hogy alapgondolata igaz: de akkor ott a hiba, hogy nem azt éveti, amit mondani akar. Ami pedig ezt a felsőbb tanulmányi eredményekkel megtűzdelte alapos dolgozatot illeti „a reális iskolai latin tanítás első fokán:” egyszerűen hihetetlen. Egész bátorsággal ismétléljük a „Székesfehérvári Hírlap”-nak idevágó mondatát: „Első éves latin tanulónál — s ez még engedmény is, mert a reális iskolában V. osztályban kezdődik a latin nyelv tanítása — eredményt nem fog vele felmutatni.”

Varga Mátvás közleménye Martinuzzi politikájáról: mintája a történelmi oknyomozásnak.

A függvényekről írt Janikievits Vazul. Az utolsó pontig, hogy ne mondjuk a függvényeknek legkisebb izég mindent alaposan megértet. Ez ismertetés írója tisztában van a függvények mivoltával s az ábrázolás stádinmainak értelmezésével s épen ezért érez némi jogcime arra, hogy frappánsnak mondhasa Janikievitsnek az egyenes vonalú egyenletes mozgásról vett példáját, melyel a függvények folytonosságának kissé bizonynehézkés elvét alaposan megvilágítja.

Vörösmarty Mihály a svéd torna mellett száll síkra. Közleménye amelleit tesz megnyugtató tanuságot, hogy a „mens sana in corpore sano” elvének érvényesítése a helybeli főreális iskolában igen magas színvonalon törekszik előre.

Az ismertetett közleményeken kívül Kuthy József dr. c. főigazgató főle megszokott emlekedett hangon adozik Borostyán Sándor elhunyt főreáliskolai tanár emlékének s Tunner Károly dr. a természet szépségeit veszi védelmébe a szaktanár tökéletes tudásával, az igazi nevelőnek sokoldalú érzékével és a természetet kedvelő költői hajlamu léleknek mély vonzalmával.

Örömmel jegyzi fel lapjain az értesítő, hogy megyéspüspökünk, Prohászka Ottokár dr., állandó érdeklődésével kísérté az iskolai év folyamán az intézet működését, amely tény csak azt bizonyítja, hogy főreális iskolák ifjúsága a nemes értelemben vett kultúra lépcsőin megnyugtató mozdulatokkal halad fölfelé. —y—r.

Anyakönyvi statisztika.

1909. július hó 3-tól 1909. július hó 10-ig.

Születés. Született: 9 törvényes fiu, 9 leány, 0 törvénytelen fiu, 0 leány, halvaszületett törvényes fiu 0, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 18.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 4 törvényes fiu, 0 leány, 7 éven fölül 2 férfi, 3 nő. Összesen 9.

Eszerint a születés a halálozást 9-el múlja felül.

Meghaltak:

Palley József r. k. 5 hónapos. Zámoly-utca 33. — Lukács Erasebet r. k. 48 éves, kórház. — Bologh Gyula r. k. 5 hónapos, Gözmalom-u. 3. — Tissher Mihály r. k. kómüves-segéd 66 éves, Szömörce-u. 10. — Kleisz Ádám r. k. gazdasági cseléd, 74 éves, Szt. György-kórház. — Özv. Nagy Józsefné, Harsányi Katalin r. k. 64 éves, Kákóci-u. 33. — Tóke Istvánné, Antal Erzsébet r. k. 52 éves, Zámoly-u. 13. — Sárkány József r. k. 4 hónapos, Rác-u. 29. — Csitke István ág. h. ev. 13 hónapos, Ráchehy 1192.

MEGHÍVÓ.

A ráczkereszturi keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet f. hó 4-ére hirdetett rendkívüli közgyűlése nem lévén határozatképes, ennélfogva az alapszabály 19. §-a értelmében július 18-án délután 4 órakor fog megtartatni.

Az igazgatóság.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

Nagyméltóságu

Zichy János gróf

szólészete elad

ugy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálinkát 2-10 K, új törkölypálinkát 1-90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számitatik. ——— Szállítás utánvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Vác

(Fejérm.) címre kéretnek.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PÁL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: **Székesfehérvár** Raktár: **Simor-utca 35**
Tolnai-utca 16.

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet. ———

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögyeny-Márich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

börkabátok, utazó bundák,

raglán-felöltök, kabátok.